

CUMHURİYET GAZETESİ “GELECEĞİN EĞİTİMİ ZİRVESİ” KONUŞMASI

ORHAN TURAN, TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI

26 Mayıs 2025, İstanbul

Saygıdeğer Katılımcılar,

Sizleri şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum

Bu anlamlı etkinliğe ev sahipliği yapan Cumhuriyet Gazetesi'ne davetleri için teşekkür ediyorum.

Eğitim; ülkemizin refahının itici gücü ve geleceğimizi belirleyecek en temel unsur. Toplumun tüm kesimlerinin ortak meselesi. TÜSİAD olarak nitelikli ve herkes için erişilebilir bir eğitimin önemini, uzun yıllardır vurguluyoruz.

Bu konuyu farklı yönleriyle, farklı mecralarda ve aktörlerle konuşmanın dönüştürücü bir gücü olduğuna inanıyorum.

Değerli Konuklar,

Ünlü eğitim düşünürü John Dewey, “eğitim hayata hazırlık değil, yaşamın ta kendisidir.” der. Eğitimi tüm dünyada yaşanan gelişmelerden bağımsız düşünemeyiz.

Ülkemiz için hedeflediğimiz gelişmiş, adil ve saygın bir gelecek için, dünyadaki değişimleri iyi anlamamız ve yol haritamızı çizmemiz gerekiyor. Bu geleceğe bizi taşıyacak bireyleri ise, en nitelikli becerilerle yetiştirmeliyiz.

Daha önce çeşitli vesilelerle vurguladığım gibi, eğer dünyanın en gelişmiş 10 ekonomisi arasında yer almak istiyorsak, eğitim sistemimiz de dünyada ilk 10'a girmeli.

Bu anlayışla, uzmanlar ile eğitim alanındaki ulusal verileri ve uluslararası araştırmaları derinlemesine inceliyor, kapsamlı raporlar ve politika önerileri hazırlıyoruz. Yapılan analizleri gelişme alanlarımızı, ihtiyaçlarımızı ve ortak sorumluluklarımızı nesnel bir bakışla değerlendirmek için önemsiyoruz.

TÜSİAD olarak, geçtiğimiz Eylül ayında Sayın Milli Eğitim Bakanımın da katılımı ile gerçekleştirdiğimiz, “Geleceğimiz için Eğitimi Birlikte Düşünmek” konferansında, ülkemizin eğitimdeki durumunu ve geleceğe yönelik adımları kamu, özel sektör, sivil toplum temsilcileriyle ve akademisyenlerle değerlendirdik.

Ayrıca TÜSİAD ve Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi iş birliğiyle hazırladığımız, “Geleceğin Dünyasına Hazırlanırken Eğitime Bakış: PISA 2022 Bulguları Işığında Türkiye'de Eğitimin Durumu Araştırması”nu kamuoyu ile paylaştık.

Becerilerin mevcut durumu, gelecekte öne çıkacak beceriler, eğitime ayrılması gereken kaynaklar, beyin göçü ve iş dünyasının ve gençlerin beklentilerine kadar geniş bir kapsamda tartışmalar yürüttük. Bu tartışmaları, Nasıl bir Ekonomi Gazetesi iş birliğiyle kapsamlı bir yazı dizisiyle gündemde tutmaya devam ettik.

Değerli Konuklar,

Bilim insanı Helga Nowotny, geleceğin belirsizlikle malul olduğunu, bu nedenle “öngörülme” birlikte tartışmak ve kurgulamak gerektiğini söyler. Gelecek üzerine konuşmak, onu sadece tahmin etmek değil, kolektif biçimde yön vermektir der.

Gelecek tüm hızıyla ve tüm belirsizliğiyle geliyor. Yapay zeka ile daha da hız kazanan dijital dönüşümü, iklim krizinin kaçınılmaz kıldığı yeşil dönüşümü, tıptaki gelişmeler ve toplumsal eğilimlerle beraber demografik dönüşümü, jeopolitik ve ekonomik dalgalanmaları aynı anda yaşadığımız kritik bir çağdayız.

Dünya böylesine kritik bir dönemeçten geçerken, belirsizlikler korkutucu olabilir. Ama bu süreç doğru yönetildiğinde; refahı, verimliliği, katma değeri ve sosyal kalkınmayı artırmak için aslında muazzam bir potansiyele sahibiz.

Bilhassa yapay zeka artık yalnızca ezber bozan bir teknolojik gelişme değil; birçok alanı yeniden tanımlayan, küresel rekabetin dinamiklerini dönüştüren bir paradigma haline geldi. Üretken yapay zekânın önümüzdeki on yıl içinde küresel GSYH'ye yaklaşık %10 katkı sağlayacağı öngörülüyor.

TÜSİAD olarak, bu alandaki fırsatları ve zorlukları anlamaya, özel sektörden başlayarak toplumun genelinde farkındalık ve kapasite oluşturmaya yönelik çalışmalar yürütüyoruz.

Nisan ayında PwC iş birliğiyle “Üretken Yapay Zekâ Devrimi: Küresel Etkiler ve Türkiye'nin Konumu” raporunu yayınladık.

- PwC tahminlerine göre, üretken yapay zekanın 2030 yılına kadar dünya ekonomisine ikinci bir Çin büyüklüğünde ekonomik değer ekleyeceği öngörülüyor.
- PwC'nin küresel çaptaki CEO araştırmaları, liderlerin %70'inin yapay zekâyı önümüzdeki üç yılın en dönüştürücü gücü olarak gördüğünü ortaya koyuyor. Türkiye için de bu beklentiler örtüşüyor.
- Öte yandan üretken yapay zekânın iş pozisyonlarını ortadan kaldırmak yerine, iş rollerini yeniden şekillendirmesi bekleniyor.
- Dünya Ekonomik Forumu “Geleceğin İşleri 2025 Raporu” da, önümüzdeki 5 yılda mevcut işlerin yaklaşık %22'sinin dönüşeceğini öngörüyor. Bazı işler kaybolurken, yeni işlerin ortaya çıkacağı tahmin ediliyor. Peki bu işlerdeki bu değişim, beraberinde başka neleri getiriyor?

Bugün geçerli olan becerilerin yanında, sadece 5 yıl içinde bile daha farklı beceri ihtiyaçları ön plana çıkıyor. Yapay zeka ve dijital becerilerin önemi giderek artıyor. Öte yandan, Halihazırda ilk 10'da yer alan analitik düşünme, yaratıcı düşünme, esneklik ve çeviklik, empati, merak ve yaşam boyu öğrenme gibi bilişsel ve sosyo-duygusal beceriler de ,5 yıl içinde önemini korumaya ve artırmaya devam edecek görünüyor.

Yani aslında “gerçek” insan zekasının yapay zeka ile iş birliği içinde olmaya devam edeceği, yeni beceri gereksinimlerinden bahsediyoruz. Bugün bile sayısız alanda yapay zekadan yararlanıyoruz –iş süreçleri, üretim modelleri, insan kaynağı yönetimi de dahil olmak üzere pek çok alanda, bilgiyi anlama ve karar alma biçimlerimizde yapay zeka etkili oluyor. Yapay zekâ artık sadece bir araç değil; stratejik bir öncelik ve yeni bir düşünce biçimi.

Bu nedenle bugünden başlayarak, insan kaynağımıza ve gelecek nesillere yeni becerileri ve bu yeni düşünme biçimini de kazandırmamız gerekiyor.

İşlerdeki ve aranan becerilerdeki değişimlerin, şimdiden hissedilen etkilerine baktığımızda ise;

- Dünyada olduğu gibi ülkemizde de, nitelikli işgücü ihtiyacı ve beceri uyumsuzluğu iş dünyasının en önemli problemleri arasında. Araştırmalar, şirketlerin, aradıkları beceri ve yetkinliklere sahip işgücünü bulmakta çok zorlandığını gösteriyor.
- Özellikle teknoloji alanındaki yetenek açığı, beyin göçüyle daha da derinleşiyor. En becerikli, eğitilmiş, yetenekli gençlerimizi, daha iyi eğitim, yaşam ve çalışma koşulları gibi sebeplerle, başka ülkelere kaybediyoruz. Oysa nitelikli insan kaynağını çekmek için küresel bir yarış olduğunu unutmamalıyız.
- Öte yandan ülkemizde 15-24 yaş aralığında 2,5 milyonun üzerinde gencimiz, yani neredeyse her 4 gencimizden biri, ne eğitimde ne de istihdamda. Genç kadınlarda veri daha olumsuz; her 3 genç kadından biri, ne eğitimde ne de istihdamda. Burada çok önemli bir potansiyeli ekonomiye ve kalkınmaya dahil edemiyoruz. Sistemin dışında kalan gençlerin eğitime ve sonrasında istihdama kazandırılması önem taşıyor.

Geleceğe hazırlanırken ilk önceliğimiz, hali hazırda bizi geride bırakan engelleri ortadan kaldırarak yol almak olmalı. Başta gençlerimize ve tüm bireylere, potansiyellerini ve hayallerini ülkemizde gerçekleştirebileceği bir ortamı, gerekli altyapı ve donanımı sağlamamız gerekiyor. Özellikle eğitim kız çocukları ve genç kadınların hayatında dönüştürücü güce sahip. Bu yönüyle eğitim, nesillerimizi en erken yaşta eşit fırsatlar ve donanımla geleceğe hazırlamalı.

Değerli Konuklar,

Gençleri her yönüyle geleceğin dünyasına hazırlamak için, eğitimde geçirdikleri süreyi en verimli şekilde değerlendirmeliyiz. En uygun öğrenme koşullarını ve ortamlarını sağlayarak, bilişsel, duygusal, fiziksel ve teknolojik alandaki becerilerini eş zamanlı geliştirmeliyiz.

Yapay zeka başta olmak üzere, teknolojiyi de eğitim sistemimizde ve yaşam boyu öğrenmede nasıl daha anlamlı, kapsayıcı ve eşitlikçi şekilde kullanacağımızı düşünmek ve eğitim sistemimizi bu dönüşüme uygun hale getirmek zorundayız.

Yapay zeka, eğer dijital eşitsizlikleri ortadan kaldırabilirsek, eğitimde fırsat eşitliğini ve nitelikli eğitime erişim imkanlarını artırabilir.

Kişisel farklılıkları gözeterek öğrenmedeki zorlukları azaltırken, öğrencilerin güçlü yanlarını ön plana çıkarabilir. Eğitimciler ve okul ortamları için destekleyici bir rol oynayabilir.

Değerli Konuklar,

Bilimsel ve teknolojik ilerlemenin kaynağı olarak, insan, kendini tüm değişimlere karşı devamlı güncellemek durumunda. Cumhuriyetimizin temel kazanımlarından biri olan bilimsel ve eşitlikçi eğitim anlayışı, bugün ve gelecekte kalkınmanın, demokrasinin ve toplumsal refahın en güçlü dayanağı olmaya devam edecek.

CUMHURİYET GAZETESİ “GELECEĞİN EĞİTİMİ ZİRVESİ” KONUŞMASI**ORHAN TURAN, TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI****26 Mayıs 2025, İstanbul**

- Eğitim sisteminin bilim, inovasyon ve beceri odaklı hale getirilmesi önem taşıyor.
- Eğitim bütçesinin artırılarak kaynakların eğitimin kalitesine, fırsat eşitliğine ve öğretmenlerin gelişimine odaklanması olmazsa olmaz bir konu.
- İş gücü piyasasının teknoloji ile dönüşümüne ve geleceğin mesleklerine uyumlu bir mesleki ve teknik eğitimin kurgulanması, aynı zamanda mevcut iş gücüne yeşil-dijital dönüşüme uygun beceriler kazandırılması gerekiyor. İş dünyasının da bu konuda önemli sorumluluğu bulunuyor.
- Üniversitelerde araştırma-geliştirme kapasitesini ekonominin diğer alanlarında yüksek katma değer artırmaya yönelik güçlendirilmeliyiz. Akademik yapay zeka konusunda çalışmalarını ülkemizin rekabetçiliğinde ayrıştırıcı nitelik taşıyacak alanlarda ivmelendirmeliyiz.
- Okul öncesi eğitimin ücretsiz ve zorunlu olması da, ileride bir de teknolojinin etkisiyle fırsat eşitsizliğinin derinleşmemesi için doğru bir başlangıç olacaktır.

Temel eğitimde, mesleki eğitimde ve üniversitede; okul sıralarıyla sınırlı kalmadan çalışma hayatında ve yaşam boyu, insana, insanın yetkinliklerine yatırım yapmamız gerekiyor.

Değerli Konuklar,

Gelecek kendiliğinden gelmez, onu birlikte inşa ederiz. Geleceğin eğitimini şekillendirmek de kolektif bir sorumluluk.

Bugün bu sorumlulukla böyle bir ortamı sağladığı için, Cumhuriyet Vakfına ve beni dinlediğiniz için sizlere çok teşekkür ederim. Ufuk açan bir toplantı olmasını diliyorum.